

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1925/2015
08.07.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца П.А. из К., чији је пуномоћник В.С., адвокат из К., против туженог Т. К. К., кога заступа директор, а њега пуномоћник М.П., запослен код туженог и П.М., адвокат из Н., ради накнаде по основу техничког унапређења, одлучујући о ревизијама парничних странака, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3376/13 од 07.10.2014. године, у седници одржаној 08.07.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3376/13 од 07.10.2014. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3376/13 од 07.10.2014. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крушевцу П 33/11 од 30.09.2013. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је тужени обавезан, да тужиоцу на име новчане накнаде по основу иновације и рационализације за остварено техничко унапређење и то:

1. По основу рационализације из економске добити на основу уштеда кроз супституцију увоза, исплати следеће износе:

- за остварену уштеду код машине „МП-20/22“, износ од 19.601,30 евра у динарској противвредности на дан исплате, са каматом коју за евро прописује Европска централна банка, почев од 20.05.2013. године па до исплате;

- за остварену уштеду пет машина „КФ-5“, износ од 181.597,20 евра у динарској противвредности према курсу на дан исплате, са каматом коју прописује Европска централна банка, почев од 20.05.2013. године до исплате.

2. По основу рационализације у виду добити у експлоатацији кроз јединицу производа исплати следеће износе:

-за машину за прскање „МП-20/22“, износ од 1.088.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 20.05.2013. године до исплате.

3. По основу рационализације у виду добити кроз јединицу производа и моралну добит кроз супституцију машина „КФ-5“, следеће износе:

- за коришћење свих пет машина „КФ-5“ за период од 19.06.2002. године до 15.09.2003. године, износ од 2.764.944,00 динара, са каматом од 20.05.2013. године до исплате;
- за коришћење свих пет машина „КФ-5“ за период од 15.09.2003. године до 31.12.2003. године, износ од 664.225,00 динара, са каматом од 20.05.2013. године до исплате;
- за коришћење ових машина за период од 01.01.2004. године до 31.12.2014. године износ од 2.556.510,00 динара, са каматом почев од 20.05.2013. године па до исплате;
- за коришћење свих пет машина „КФ-5“ за период од 01.01.2005. до 31.12.2005. године, износ од 2.762.817,00 динара, са каматом почев од 20.05.2013. године до исплате;
- за коришћење свих пет машина „КФ-5“ за период од 01.01.2006. године до 31.12.2006. године износ од 2.554.383,00 динара, са каматом почев од 20.05.2013. године до исплате;
- за коришћење свих пет машина „КФ-5“ за период од 01.01.2007. године до 19.06.2007. године износ од 1.321.856,00 динара, са каматом почев од 20.05.2013. године па до исплате.

Другим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да му тужени на име новчане накнаде по основу иновације и рационализације за остварено техничко унапређење, а по основу рационализације из економске добити по основу уштеда кроз супституцију увоза, исплати: за остварену уштеду код машине „КФ-4“ износ од 24.194,00 евра у динарској противвредности са каматом, као и по основу рационализације у виду добити у експлоатацији кроз јединицу производа исплати за машину „КФ-4“ износ од 1.304.640,00 динара, са каматом, као и камату на досуђене износе у ставу првом, у тачки првој изреке, а за период ближе наведен у овом делу изреке. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име парничних трошкова исплати износ од 2.024.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3376/13 од 07.10.2014. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и наведена првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију, побијајући је у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате, а због погрешне примене материјалног права. Ревизију је изјавио и тужени којом побија усвајајући део пресуде, а због погрешне примене материјалног права.

Поднеском од 07.07.2016. године, тужилац је повукао своју ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца недозвољена, а ревизија туженог неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју овај суд као ревизијски пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као дипломирани машински инжењер, радио је код туженог од 1973. године па до одласка у инвалидску пензију 2002. године. У току 1991. и 1992. године, пројектовао је машину КФ-4 која служи за конфекцију авио гума и разне техничке робе. Ова машина је добила сертификат од овлашћене комисије туженог и пуштена је у рад 1991. године, а 15.09.1992. године извршена је комисијска предаја Ф.г. Т.. Током 1991, 1992. и 1993. године, тужилац је пројектовао и машину КФ-5 за израду гума, коју је усавршавао до 1999. године, а 01.03.1999. године је пуштена у пробни рад. Тужилац је 2000. године на њој конструисао аутоматику ради заштите радника од могућег повређивања, а крајем 2001. године, наручено је од стране туженог још три овакве машине, а према већ постојећој комплетираној документацији. Машина за премазивање теретних гума је од стране тужиоца урађена према усменом задатку туженог и она је некомплетна пуштена у рад 1997. године. Тужилац је Комисији за иновације и рационализације туженог поднео пријаву за машину КФ-4, али је решењем туженог од 12.07.2002. године, његов захтев одбачен као неблагоприятан, као и захтев који је тужени поднео овој комисији за машину КФ-5 и за техничко унапређење машине за премазивање теретних гума МП-20/22. Из налаза и мишљења вештака машинске струке, који је у овом поступку ангажован утврђено је да је машина за конфекцију авио гума „КФ-4“ иновација у форми техничког унапређења, да је учешће тужиоца 25%, да је она завршена 15.10.1999. године, и да је копија машине ..., „Данлоп“, као и да није могуће утврдити колико је радила. Машина за конфекцију тракторских и других теретних и индустријских пнеуматика типа „КФ-5“ представља машину иновацију у форми техничког унапређења у чијој изради је удео тужиоца 85%. Машина за премазивање тракторских гума „МП-20/22“ је иновација у форми техничког унапређења, а удео тужиоца у њеној изради се не може утврдити. Између парничних странака није постојао ни писани ни усмени уговор о техничком унапређењу наведених машина, али је утврђено да оне представљају иновацију и рационализацију у производњи и раду туженог тако да њиховим искоришћавањем је делом остварена добит и уштеда како у погледу добити по јединици производа тако и у погледу моралне добити кроз супституцију која се одржава кроз повећање броја запослених и решавање егзистенције њихових породица.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца као у изреци првостепене пресуде. За своју одлуку судови су дали разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Разлози ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права нису основани. Тим наводима у суштини се оспорава утврђено чињенично стање из којих разлога се сагласно члану 398. став 2. ЗПП, ревизија не може изјавити.

Правилно су нижестепени судови применили одредбе Закона о патентима („Сл. лист СРЈ“, број 15/95 и 35/95), који је важио у спорном периоду и који у одредби члана 109. прописује да се на техничко решење које у погледу новости и инвентивног нивоа не испуњава услове из члана 6. и члана 9. овог закона, а којом се постиже повећање продуктивности рада, побољшање квалитета производа, уштеда материјала, уштеда енергије, боље искоришћавање машина или инсталација, побољшање техничке контроле производа, побољшање заштите на раду или побољшање заштите и унапређења животне средине (техничко унапређење), сходно примењују одредбе овог закона о проналасцима из радног односа, с тим што права аутора техничког унапређења трају пет година од почетка примењивања. У току поступка је утврђено да техничка решења која је тужилац извео на машинама „КФ-5“ и „МП-20/22“, представљају иновације и да је коришћењем ових машина остварена рационализација у производњи туженог која се огледа у добити на основу уштеде кроз супституцију увоза, у виду добити на основу експлоатације кроз јединицу производа и моралну добит. Према томе, ове машине представљају техничка унапређења за које је утврђено да доприносе рационализацији у производњи туженог по неколико основа. Висина накнаде, начин и време плаћање накнаде одређена је Правилником о иновацијама и рационализацији од 27.11.1991. године, који у члану 60. став 1. предвиђа да радник има право на новчану накнаду у висини од 10% од израчунате економске добити у трајању док се иновација користи, али не дуже од 7 година за проналазак и не дуже од 5 година за техничко унапређење, што је у складу и са одредбама члана 49. Закона о патентима. Судови су приликом одлучивања о тужбеном захтеву применили наведене одредбе Закона и подзаконског акта, утврђујући накнаду као у ставу првом изреке првостепене пресуде.

Из напред наведених разлога, применом члана 405. ЗПП, одлучено је као у изреци, а с обзиром да се у ревизији понављају жалбени разлози који су од стране другостепеног суда правилно оцењени, то је сагласно овлашћењу из наведене законске одредбе, изостало детаљно образложење ове пресуде.

О ревизији тужиоца одлучено је применом члана 401. став 2. тачка 3. ЗПП.

Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.